

VERSLAG WEBINAR LOKAAL ONDERNEMEN VIA MS TEAMS OP 17 MEI 2025

Vormingsmoment met 17 deelnemers

VERLOOP

Twee experts geven elk vanuit een andere invalshoek toelichting bij het thema **‘Ondernemers en burgers samen voor een veerkrachtig verbonden dorp’**.

1. Tijs Van Langenhove (Ferm) geeft weer hoe [Ondernemen met je Buurt](#) de term ‘ondernemen’ interpreteert. Tijs geeft daarbij inspirerende voorbeelden op niveau van dorp en buurt.
2. Dirk Braeckeveld (ondernemer en co-voorzitter van Bewonersplatform Schuiferskapelle 2.0) vertelt hoe hij ondernemers in het dorp aantrekt om dan samen te werken.

Inspiratie door Tijs Van Langenhove (Ferm)

Je hoort hem zelf aan het woord in deze presentatie. De tekst hieronder volgt de nummering van de slides.

1. Goiedag allemaal. Ik neem jullie mee in het verhaal van OMJP (*Ondernemen Met Je Buurt*).

Ik hoop jullie te inspireren om in de context van buurten en dorpen warme ontmoetingsplekken te laten ontstaan. Ik geef aan wat daarvoor nodig is met enkele goeie voorbeelden.

Ondernemen met je Buurt is een netwerk waar drie partnerorganisaties Cera, Ferm Vzw & Kwaito de schouders onder hebben gezet.

2. Voor ik in de inhoud duik, wil ik me kort even voorstellen. Ik ben dus Tijs Van Langenhove. Ik werk 5 jaar voor Ferm en voor OMJB. Ik ben iemand die gelooft in de kracht van ontmoeting en bouw graag mee aan warme ontmoetingsplekken. Ik deed dit heel lang in verschillende eigen horecazaken en concepten, door hard te werken en te groeien, zoals ik het geleerd had. Toen keek ik rond en dacht heel succesvol te zijn, maar dat voelde niet zo. Want ik besepte toen dat ik moe was en me heel alleen voelde in het ondernemerschap. En dat de impact die ik graag wilde bereiken, misschien niet meer hier lag. Specifiek wilde ik meer voor verandering zorgen die je collectief probeert te doen. Dus ben ik me beginnen verdiepen in sociaal ondernemerschap.

Zo specialiseerde ik me gaandeweg verder in community building: het laten groeien van een gemeenschap, een community waar leden zich verbonden voelen met elkaar, de missie en de plek.

En hier ben ik de laatste jaren enorm mee bezig. En gelukkig mag ik dit elke dag doen en zo in contact komen met heel veel interessante mensen die vanuit hun eigen talenten iets unieks in de wereld zetten. Ik mag hierin helpen en meereizen.

3. Dit sluit erg aan bij de missie en visie van OMJB. We vertrekken vanuit het unieke van mensen en dorpen. Want elke buurtplek is anders. Elke dorp heeft een eigen geschiedenis, zijn eigen dynamieken en noden. En vooral ook eigen krachten en talenten, die we op een plek proberen zichtbaar te maken en met elkaar te verbinden zodat het geheel veel meer kan worden dan de som van de aparte delen. Er zijn grote uitdagingen, zeker ook binnen dorpen. Denk maar aan eenzaamheid, armoede, klimaat, energie, zorg, onderwijs,... Wij willen graag een alternatief bieden door te focussen op ondernemerschap vanuit een samen-verhaal, vanuit kracht en vanuit meervoudige unieke waarden en talenten. Daar kom ik straks op terug. De belangrijkste quote voor mij als het gaat om gemeenschapsvorming: ***Build community with people, not for them.***

4. **De impactparadox: grote veranderingen vragen kleine oplossingen.** Dat is ook zo binnen buurten en plekken. Hoe gaat het er vandaag aan toe in het dorp? *Het dorp, ik weet nog hoe het was* (Wim Sonneveld). Eneco schetste mooi hoe een nostalgisch lied dat een gevoel oproept over waar het dorp over gaat, kan worden aangepast aan de huidige context. Zo worden de hoge bomen windmolens, paard en kar elektrische steps en fietsen, Slagerij J. Van de Ven is opeens een vegetarische slagerij. Verandering is een constante als je naar het dorp kijkt. Wat is er niet veranderd? Het gevoel dat het lied oproept, de nood aan verbinding, het dorp als brug, als centrale plek voor ontmoeting. Dus de vormen zijn veranderd, maar de context blijft hetzelfde.

5. Hoe bewegen we samen naar **een verbonden dorp** met een gevoel van gemeenschap? Hoe bouwen we de brug terwijl we er samen over lopen? Door erin te geloven de problemen samen aan te pakken en op te lossen, door op verbinding en connectie te werken. Door plekken en verbinders te ondersteunen die zo werken, die zorgen voor dat gevoel en die de gemeenschap uitnodigen. De impactparadox: **De grootste problemen in de wereld pak je best zo kleinschalig en nabij mogelijk aan.**

6. Een 'ondernemend' buurtpunt wordt gerund door **buurtbewegers**, straffe burens die de handen in elkaar slaan. In zo'n buurtpunt vind je streekproducten, basisvoorzieningen zoals een postpunt of fietsherstellingen, hulp voor elkaar ... Het is een plek waar de buurt samenkomt en iedereen zich thuis voelt. De definitie zie je hier staan. Ik licht enkele zaken verder uit:

- Belang van de plekken om mensen te verleiden
- Functionaliteiten
- Plek als such en de passage
- Belang van de buurt is samenwerking
- Sterk samen zijn = ook voor ons
- Voorbeeld : samenwerkingen opzetten met de overheid
- Partnerschappen sluiten creëert de ruimte

7. Buurten en buurtbewoners hebben een enorm potentieel om aan elkaar te geven en te ontvangen. Het sociale kapitaal wordt momenteel onderbenut. Hier komt vaak heel veel schaamte bij, in het hebben en kunnen delen, in het geven van talenten, maar ook in het ontvangen van talenten. **Een cadeau dat je in eender welke vorm kan geven of ontvangen, is pas een cadeau als het én gegeven is én het ontvangen werd.**

8. Nog een bouwsteen binnen de buurtpuntwerking: die **centrale ontmoetingsplekken** brengen de verschillende noden en talenten uit het dorp samen. Probeer zo het individueel belang te overschrijden en te werken naar het collectieve belang toe. Dat vraagt om een andere manier van kijken.

We brengen verschillende mensen samen en we kijken samen naar oplossingen i.p.v. die individueel te zoeken. Dit vraagt om te kijken vanuit een win-win, vanuit wederzijdse afhankelijkheid. Je kan best vanuit een gemeenschappelijke droom samen starten en dan klein beginnen, vanuit de verandering die je in de wereld wil zetten en vanuit goesting, passie en energie.

9. Verschillende talenten, missiegedreven en vanuit een gedeeld waardenkader werken, dat noemen we **ondernemen**. We doen dit **door verschillende waarden te combineren** met elkaar: sociale, economische en ecologische waarden. Klinkt misschien vaag, ik verduidelijk zo meteen verder.

Een handvat hierin is de *Donut Economy*, een model waar aan de buitenkant gekeken wordt naar de planetaire grenzen en wat hierin een plafond is, en langs de binnenkant naar de realisatie van een sociaal fundament vanuit de SDG's ^[1]. Simpel gezegd is het de bedoeling om de behoeftes van iedereen te realiseren binnen de draagkracht van de Aarde, en ons dus niet alleen maar te focussen op economische groei, maar te kijken hoe welvaart, welbevinden en welzijn gecombineerd worden.

10. Duurzaam gebruik van ruimte *an sich* is ongelofelijk waardevol. Je zet door het multifunctioneel gebruik in op duurzaamheid. Het hergebruiken van spullen wordt ook vaak gestimuleerd en aangeleerd. Enkele goede praktijken:

- Sociale waarden bij het Mamadepot In Laakdal dat kinderkledij krijgt van buurtbewoners. De kledij wordt verzameld door vrijwilligers en dan (goedkoop) verkocht en bedeed binnen de buurt.
- Compostmeesters helpen de buurtbewoners om te composteren. Ze verzamelen en herverdelen vaak vanuit 1 centrale plek, de buurtplek.
- Repaircafé
- Kleding swaps
- Repaircafé
- Korte ketenwinkel zoals *Chateau Superette*

11. Verdere kwaliteiten

1. Verbinding tussen bewoners. Een buurtplek fungeert als ontmoetingsplek waar burens elkaar leren kennen, wat de sociale cohesie versterkt. Denk maar aan nieuwkomers.

2. Inclusiviteit. Door activiteiten voor verschillende doelgroepen (kinderen, ouderen, nieuwkomers) te organiseren wordt iedereen betrokken.

3. Veiligheid en eigenaarschap. Een goed onderhouden buurtplek zorgt voor meer sociale controle en een gevoel van eigenaarschap bij bewoners.

- Sociale waarden van een brei-atelier: een zinvolle dagbesteding met ondersteuning waar nodig.
- *Village dates*: Lynn had het gevoel dat je er als ouder vaak alleen voor staat. Dat het zorgen voor kinderen behoorlijk overprikkelend kan zijn. Dat je het mist om anderen in de buurt te hebben, die weten wat het is. De 'Village to raise a child' is vandaag best ver te zoeken. Vele ouders

ervaren een gebrek aan steun in het zorgen voor kinderen. Het project 'Village Dates' wil ouders verbinden met gelijkgestemden in de buurt, zodat men samen door de 'tropenjaren' kan waden.

12. Buurtpunten genereren ook inkomsten op verschillende manieren om hun activiteiten te ondersteunen en de leefbaarheid in wijken te verbeteren. Hier zijn enkele belangrijke inkomstenbronnen:

1. Verhuur van ruimtes. Veel bewonersbedrijven exploiteren vastgoed en verhuren ruimtes voor bijeenkomsten, evenementen, en andere activiteiten. Vb. DONK.

2. Activiteiten opzetten. Dit type bedrijven voert betaalde opdrachten uit, zoals schoonmaakdiensten, groenvoorziening, en andere klussen voor lokale organisaties en bedrijven.

3. Verkoop van producten en diensten. Bewonersbedrijven verkopen hun eigen producten en diensten aan de wijkbewoners. Het gaat dan om catering, handgemaakte goederen, workshops, ... Vb. bar / winkel Olmen.

4. Subsidies, sponsoring en giften dienen vaak ter ondersteuning zodat activiteiten goedkoper aangeboden kunnen worden voor buurtbewoners en er voor ontmoeting kan gezorgd worden. Het gaat meestal om subsidies van gemeenten en giften van fondsen, vooral in de opstartfase of voor specifieke projecten. Vbn Plantenasiel PimperNieuw vzw, alsook korte ketenwinkel *chateau superette*.

13. We zien drie grote groepen die starten met een Buurtpunt:

- Een zorginstelling, denk aan de Buurtpunten van *De Lovie* en *Den Hannekesnest*.
- Een groep buurtbewoners, vaak onder een vzw-statuuut, die samen met partners opstart.
- Een gemeentebestuur dat de verschillende uitdagingen samen met buurtbewoners wil vormgeven.

Ik geef graag van elk een passend voorbeeld.

14. Achterbroek, een dorp van een goeie 2500 inwoners. Uit buurtbevragingen kwam steeds het signaal dat er een grote nood was aan een fysieke plek voor de buurt. Het laatste café was verdwenen. De Dorpsraad was al 10 jaar vragende partij om dit op te starten. Toen een oud kloostergebouw leeg kwam te staan, deed de gemeente Kalmthout de nodige inspanningen om het te verfraaien.

15. Verschillende activiteiten en events worden hier wekelijks georganiseerd. Er is een belangrijke samenwerking met de burens van de lagere school. Vrijwilligers vertellen: 'De school had nood aan extra ruimte en verwelkomt de openheid die er tussen ons en de school is. De leerlingen komen hier lezen, samen met grootouders, en aan yoga doen. Het personeelsfeestje en de ouderraadvergaderingen vinden hier plaats. Aan het begin en het einde van het schooljaar ontmoeten ouders elkaar hier om bij te praten. *Huis van het Kind* van Kalmthout organiseert bij ons regelmatig activiteiten zoals kookdemo's, lezingen, de koesterweek rond rouwverwerking, ... En cultuurhuis *Club Kalmthout* laat hier de optredens van lokale Helden van Kalmthout doorgaan, nodigde al eens singer-songwriter Cerys uit. Verschillende verenigingen vergaderen nu in het buurtpunt en organiseren hier activiteiten. We hebben ervoor gezorgd dat ze hier wat materiaal veilig kunnen laten liggen. Voor ons éénjarig bestaan stond er buiten wekenlang een spiegeltent die een inwoner gemaakt heeft. Daar hebben we erg veel plezier aan gehad! Meer dan 1.000 mensen genoten van het vrijwilligersfeest met pizza's, 'Bar

Bomma' voor De Warmste Week, een thee dansant, een toneelvoorstelling, een nieuwkomersevent, een grootoudersfeest en een schoolfuij.'

16. In Kuurne evolueerde de lokale Oxfam-Wereldwinkel tot een winkel met fairtrade-bar waar mensen met een beperking een zinvolle dagbesteding vinden, en waar buurtbewoners elkaar ontmoeten tijdens leuke evenementen.

17. 'In onze winkel kan je terecht voor lokale, ecologische of fairtrade-producten, en producten gemaakt door mensen met een beperking. Daarnaast organiseren onze vrijwilligers een hele reeks evenementen: een kerstmarkt in de winkel, een wijnproefavond, kookworkshops, World Fair Trade Day. Bij grotere evenementen in Kuurne zetten we ons terras buiten, vooral met Kuurne Kermis en de Art Markt is ons terras een groot succes. We hebben ook een cafetaria die best wel populair is. Nele van Groep Ubuntu leidt alles in goede banen. Een groepje vrijwilligers bepaalt mee het aanbod en een team van mensen met een beperking dient op, maakt soep, bakt pannenkoeken of taart ... Voor hen is dit een leuke dagbesteding.'

18. Vzw De Drukkerij: 'de eigenaar verhuurt het pand tegen een milde huurprijs omdat de vzw het pand op eigen kosten renoveerde. De Ark vzw huurt van vzw De Drukkerij en gebruikt het gebouw voor ontmoetingsmomenten tussen de kinderen en de ondernemers of anderen, en verhuurt de nieuwe atelier- en bureauruimtes aan startende ondernemers. In maart 2020 zijn we van start gegaan.'

19. De Drukkerij is een plek van kruisbestuiving rond onderwijs, ondernemerschap en ontmoeting. 'Hier ontstaat allerlei dankzij de vrijwilligheid van verschillende buurtbewoners en initiatieven, en vooral dankzij *Atelier Bicy'clock @ de drukkerij*, dat was een samenwerking tussen meerdere partijen. Kinderen van het 5de leerjaar van de Ark gingen samen met jongeren van Brake-Out (een leerprogramma van Konekt voor jongvolwassenen met een cognitieve ondersteuningsnood) en People Made aan de slag om door Vélo voorbereide tandwielen om te toveren tot klokjes. Die hebben we uitgedeeld op de Dag van de Leerkracht. Ze hangen nu in zo'n 77 Leuvense leraarskamers.'

20. Ik ben heel benieuwd wat jullie van deze voorstelling vonden en of jullie voor jullie werkingen een samenwerking zien, collectief of vanuit individuele talenten van leden van jullie verenigingen.

En misschien is het de moeite om eraan te denken om zelf een Buurtpunt op te starten?

Dan zijn wij er om voor jullie zorgen!

Uitwisseling met de aanwezigen

- Een partner zoals *Ondernemen Met Je Buurt* die je op weg zet en knowhow verzamelt, is wel belangrijk, tenzij je zelf een ondernemer in je bestuur hebt.
- Het kan ook lastig zijn om je lokaal bestuur daarin mee te krijgen. Dorpsraad/Dorpshuis Achterbroek (Kalmthout) doet het nu fantastisch, maar deed er héél lang over om zover te geraken.
- In Ranst haalt *Veerkrachtig Ranst* voordeel uit het partnerschap met Provincie Antwerpen. Tijdens de vorige legislatuur heeft de gemeente dit gezamenlijk traject opgezet. Er is een participatieambtenaar die mee de communicatie maakt en verzorgt. Binnenkort is er boekenmarkt rond

Millegem kerk. Het is altijd heel gezellig samenzijn met en in gemeente Ranst. Ook parochiale werkers worden aangesproken. Zo is o.a. het oude parochiehuis beschikbaar voor bijeenkomsten. Integratie, inclusie, meer burgers betrekken kwam bij dit alles al goed naar voren. Er zijn ook plannen voor meer samenwerking met *Zevenbergen* (mensen met beperking). Dus het volledig dorp wordt betrokken in het traject *Veerkrachtig Ranst*.

- Je krijgt niet altijd toestemming van de gemeente om iets te organiseren. Toch is het belangrijk om daar een goed partnerschap mee uit te bouwen. Wie zijn de juiste partners bij het lokaal bestuur? Meestal de bevoegde schepen en het team rond lokale economie/ondernemersloket.
- De kerk in Flora (Merelbeke) is ontwijd. Wie is nu eigenaar? Qua herbestemming moet iedereen daar zijn zeg in krijgen. Het bewonersplatform zorgt daarom voor goede communicatie hierrond. Tijdens vele uren kunnen mensen in de kerk terecht om hun mening te geven. Zo wordt hier veel volk bij betrokken!
- Waar vinden we een goede locatie en de beste partners voor een buurtpunt? Het lokaal bestuur is de beste facilitator, maar als andere partners daarmee beginnen, kan de gemeente natuurlijk ook later aansluiten.
- Dorpsraad Sinaai (Sint-Niklaas) kent al een jarenlange samenwerking met de plaatselijke horeca en het dorpshuis (voor vergaderingen, naaclub enz.) alsook met het dienstencentrum dat momenteel een enorm goed buurtpunt is (met meer dan 30 vrijwilligers). Dit dienstencentrum is vanuit *Zorgpunt Waasland* ontwikkeld. Je kan er kaartleggen, cursussen volgen en zoveel meer.
- Veel LDC's treden nu naar buiten. Dit is een goed moment om ermee samen te werken.
- In Walem (Mechelen) draaien ze het graag om. In plaats van naar het lokaal bestuur te kijken voor ondersteuning, denken ze: *wat kan het dorp betekenen voor de stad? Wat zou de herbestemming van de kerk kunnen betekenen voor Walem én Mechelen?*
- Ook in Ranst willen ze geven en nemen. Je kan niet voor elk event de gemeente aanspreken. Je kan wel zeggen dat de burgergroep het gaat doen. Zo was de kaarsjesprocessie uitgedeedsterd en heeft *Veerkrachtig Ranst* het weer nieuw leven ingeblazen. Het lokaal bestuur sponsort dit en geeft logistieke steun, maar is dankbaar dat vrijwilligers dit doen.

Inspiratie door Dirk Braeckevelt (Co-voorzitter Bewonersplatform Schuiferskapelle en ondernemer)

Dirk heeft een achtergrond van vier jaar werken voor *Unizo*.

Tijdens corona viel alles stil. Na een versoepeling van de regels kon je weer met 200 samenkomen.

Drie ondernemers hadden een ontmoeting, nl. *Wijngoed Kapelle*, buurthuis 't Een en 't Ander en Dirk. Ze vroegen zich af wat ze konden doen. Dat resulteerde in:

1. Een feest organiseren n.a.v. de 'bevrijding van corona'. Partners werden alle plaatselijke ondernemers die iets culinair konden presenteren. Het belang daarvan: ondernemers treden naar voren. De reactie van de dorpelingen was enorm. Dit bestaat nu vijf jaar en is intussen sterk gegroeid. Het kreeg de naam *Kapelle in 't Park*.

2. Een kapelletje was serieus in verval. Medewerking om het te restaureren schoof het lokaal bestuur naar 'lange termijn'. Dirk gaf vroeger les aan VTI. Hij stelde de stad Tielt voor om met deze school, plaatselijke ondernemers en de dorpsraad de renovatie aan te pakken. Dirk coördineerde alles. Het lokaal bestuur moest uiteraard gunnen. Dit werkte super goed. Lokale ondernemers waren fier om bv. het dak te vernieuwen, voor de pleisterwerken in te staan. VTI stond in voor het houtwerk. Dit project kwam fel in een heel positief daglicht te staan. Het lukte dus om met het bewonersplatform alle protocols te doorbreken, in vertrouwen samen te werken. Dit was een win-win voor iedereen. Lokale ondernemers zijn ook tevreden om eens voor de stad te kunnen werken!
3. Dit krijgt een vervolg. Dirk werd voorzitter van de plaatselijke Kerkraad en wil graag het renovatieproject van de kapel doortrekken naar de renovatie van de kerk. Tielt kent de verplichtingen (bv. offertes met enorme bedragen). Dirk zat daarom terug aan tafel met de verantwoordelijke schepen en de Technische Dienst. In coördinatie met de Kerkraad en met plaatselijke ondernemers staat de renovatie van de kerk nu op de planning. Een open forum volgt nog om dit voor te leggen aan de bewoners (met ook uitleg rond wat er allemaal eerst moet gebeuren). De kerk moet zo snel mogelijk open, er is enorme nood aan ruimte/een stille plek. De liturgie zal er blijven maar de kerk zal opengesteld worden voor allerlei initiatieven van bewoners.

Ook dit:

- Terugkomend op het belang van samenwerking met het lokaal bestuur: goede afspraken zijn belangrijk. Dirk werkt aan een afsprakenconvenant met de stad (*wat kan de stad bieden en waar neemt het bewonersplatform verantwoordelijkheid?*). Het bewonersplatform biedt alvast het organiseren van vier feesten + samenwerken rond mobiliteit en leefbaarheid. Dit wordt dankbaar aanvaard door de stad. Een schepen woont in Schuiferskapelle, dat zit goed. Met de nieuwe legislatuur is er een schepen voor participatie. Daar heeft het bewonersplatform ook mee aan tafel gezeten. Het is een kwestie van blijven samenwerken en als burgers initiatief tonen.
- Buurtpunt 't Een en 't Ander heeft jaren geleden terug leven in slaapdorp Schuiferskapelle gebracht. Dit privé-buurtpunt (een café, winkel voor alledaagse benodigdheden en verswaren, maar ook B&B) levert diverse vormen van dienstverlening (postpunt, bib-punt enz.).
- Maar intussen is er ook *Pand van Maele* of 'de plong' voor 'ingewijden', een ruimte waar creatief mee kan worden omgesprongen.
- Bedrijf Zorg Tielt (*Dienstencentrum onder de Torens*) regelt nu vormen van ontmoeting in de deelgemeenten. In Kapelle zijn er daardoor nu buurtbabbels in Club 77.
- Voorstel: nodig eens alle ondernemers in je dorp uit. Leer hen kennen en bekijk of er samengewerkt kan worden, waar er win-wins mogelijk zijn!

Verdere uitwisseling

- In Flora (Merelbeke) is er het voorstel om van een deel van de kerk een columbarium te maken.

- In Zeveren (Deinze) is er momenteel een uitdoofscenario voor de begraafplaats. Er is geen ruimte meer om mensen te begraven. Dit ligt uiteraard zeer gevoelig.
- Diverse initiatieven (o.a. van een Intercommunale) stelden tijdelijk etalages ter beschikking van ondernemers die zelf geen of een te kleine etalage hebben. De gemeente kan hetzelfde doen met beschikbare openbare ruimte. In Schuiferskapelle was er bv. twee maand een pop-up in 'De Plong'. Diverse plaatselijke ondernemers en hobbyisten stelden tentoon en er was veel verkoop. Iedereen toonde zich weer tevreden. Ook Deinze stelt diverse plekken (leegstaande panden) beschikbaar voor start-ups en jonge ondernemers.
- Het samenwerken van de gemeente Huldenberg met de Ottenburgse dorpsraad kende eerst een mooie historiek. Daarna kwam er een moeizame relatie wegens de inzet van het lokaal bestuur op gecentraliseerde dienstverlening. Dit zorgt voor spanningen. Nu lopen er proefactiviteiten die het bestuur tonen waar het dorp naar toe wil. Er is nood aan meer plek, dus het is belangrijk om het bestuur nu over de brug te halen. Als cruciale partners zijn de ondernemers dan zeker waardevol!
- Een goed plan uitwerken en op een zilveren schoteltje aandienen, zo ontzorg je het lokaal bestuur. Het is dus enkel zaak de juiste partners te vinden!
- In Heldergem (Haaltert) is het laatste café gesloten. Zo ondervindt het dorp het belang van een dorpscafé. Heldergem heeft ook weinig ondernemers. In het hele dorp is er nog maar 1 etalage. Dan is het moeilijk om ondernemerschap op poten te zetten... Het laatste iconische café in het nabije dorp dreigde te verdwijnen. Een schepen heeft dit opgekocht en er mensen in geplaatst omdat hij dit zo belangrijk vond. Fietzers stoppen er, verenigingen hebben er hun werking, het is een echte ontmoetingsplaats, tussen pot en pint wordt veel afgesproken... Dorpsraad en wijkcomité organiseren zelf de kermis, maar tussendoor valt het dorp dood.
- Schuiferskapelle krijgt spontaan aanbiedingen van ondernemers (zelfs een sponsoring van 2x 150 euro). Als je kan opstarten met iets waardevols voor het dorp (bv. een feest rond de coronabevrijding), dan resulteert dit vanzelf in andere initiatieven.
- Veel ondernemers in dorpen zijn landbouwers. Hen samenbrengen lukt normaal niet. Een landbouwer met hoeveshop of iemand die goederen verkoopt, zal je wél meekrijgen.
- **Oproep: ondernemers in bijberoep zijn vaak niet zichtbaar. Stimuleer alle dorpsbewoners om lokaal te kopen en uit hun kot te komen. Een postpunt of afhaalpunt kan een ontmoetingsplek zijn. Ook een Woonzorgcentrum kan een belangrijke schakel zijn.**
- Dorpsraad Schuiferskapelle wijst naar een gekende curve: het jeugdwerk draait goed omdat de leiding goed is en er veel kinderen komen. Dit is te vertalen naar het dorp. Er zijn altijd trekkers die wegvallen, mensen die sterven, ... Maar wat vroeger niet kon, kan nu misschien wél weer. Wilen boeren nu niet mee, later misschien wel. Tip: je moet niet onderhandelen met de boeren maar met hun vrouwen. Vrouwen zitten bv. vaker in een vereniging, hebben daar nog tijd voor.
- VVDB-bestuurslid Martin (gepensioneerde landbouwer) ziet dat de familiale landbouw aan het verdwijnen is. Martin is nog staalnemer bij Inagro in bijberoep. Schaalgrootte en investeringen

zorgen dat er voor boeren nog weinig tijd is voor iets anders. Bij een nevenactiviteit als een hoeveslagerij is er vaak veel mankracht tekort. Het werk wordt meestal opgenomen door diverse generaties binnen een familie. Martins dorp St-Jan (Wingene) heeft nog twee cafés, de horeca trekt daar nog. *Moet je eens patatten of kiekens hebben?* klinkt het aan de toog. Een pint drinken is erna mogen leveren.

- In Schuiferskapelle komen de jongere boeren wel nog verder dan de boerderij zelf (als het geen industriëlen zijn). Elsthof heeft bv. een hoeveslagerij. De boer ziet zijn vrienden in de sporthall op vrijdag.
- Hoe vind je makkelijk de lokale ondernemers? Eventueel via een lokale afdeling van Unizo? Dit is (o.a. GDPR-gewijs) niet gemakkelijk! Toch enkele tips:
 - Organiseer bv. twee maal per jaar een open forum. Mensen komen daarheen.
 - Een lokaal bestuur kan de ondernemerslijst online zetten.
 - Eeklo organiseert voor Meetjesland de uitreiking van de trofee voor hedendaags ondernemerschap. Op dat event kun je ondernemers vinden.
 - Organiseer een ondernemersmarkt met standplaatsen. Op dorpsfeesten in Schuiferskapelle is er de zondagmorgen een LEF-markt (lokaal, ecologisch, fair) waarop iedereen welkom is. Daar staat de lokale groenteboer maar zijn er ook ambachtslui met keramiek enz. Dit is een succesverhaal. Vaak klinkt de roep van ondernemers: *mag ik er ook staan?* Dit kun je best ook koppelen aan een ander evenement. Bv. zo'n markt in combi met het jaarlijks ontbijt van de Gezinsbond. Lokale politici komen zich dan ook tonen.
- Nabijheid en aanwezigheid zijn toch erg belangrijk voor meer leefbaarheid in een wereld van digitale economie.
- Onthoud ook: Dorpsraden hebben een langere adem dan de meeste lokale besturen binnen de legislaturen.

Uitsmijter (van bij het begin van de uitwisseling): VVDB-bestuurslid Katleen vergelijkt de relatie tussen een dorpsraad en het lokaal bestuur met het klaarmaken van de grond door een boer die er gewassen op zal kweken. Dit klaarmaken bestaat uit verschillende fasen. Je moet als dorpssteam geduld hebben. Maar eens de grond goed voorbereid is, komt het wel goed!